

Til NFSY-mødet den 29. oktober 2016 i Helsinki

Danmarks Vejlederforenings generalforsamling 7. september 2016

Formandens mundtlige beretning om bestyrelsens arbejde v/ konstitueret formand Carla Tønder Jessing

De seneste år er der sket store forandringer på vejledningsområdet, mest markant i forbindelse med erhvervsskolereformen, der medførte store ændringer i UUernes arbejde og store beskæringer af deres økonomi. Reformen betød også ændringer i uddannelsesparathedsvurderingerne og lærernes opgaver i grundskolen. Senest er det så gymnasireformen, der kommer til at betyde ændringer i vejledningsopgaverne, og lige nu er nedskæringer på SU-området, nysprogligt kaldet "et robust SU-system", i spil i regeringens 2025-udspil – hvis det gennemføres, vil det formentlig også betyde øgede vejledningsbehov i uddannelsesinstitutionerne.

Uddannelsesparathedsvurdering og UUernes vejledning i grundskolen

Uddannelsesparathedsvurderingen starter nu i 8. klasse og skal i første omgang foretages af folkeskolelærerne, og UU skal følge op. Som vi var bekymrede for, viste det sig, at lærerne ikke var klædt ordentligt på til den opgave. Det viser sig ved, at mange lærere ikke har foreslået en handleplan til de elever, der er vurderet ikke-uddannelsesparat, og på den måde give råd om, hvilken indsats de vil foreslå, for at eleven kan gøre sig uddannelsesparat i 9. klasse.

Det tager tid at udvikle det rette samarbejds-match mellem vejledere og lærere, og det arbejdes der stadig på.

I grundskolen skal UU udelukkende give individuel vejledning til de ikke-uddannelsesparate elever. En gruppe som blev anslået til ca. 20 % af alle elever. Indsatsen for de resterende 80 % skulle fremover være gruppevejledning og/eller kollektiv vejledning – og ellers skulle de klare sig selv. Tallet 20 % holdt dog ikke, det blev nærmere 25 %.

Det nye timeløse emne i grundskolen, Uddannelse og Job, fungerer ikke endnu, det prioriteres ikke tilstrækkeligt, og lærerne mangler af forståelige grunde også de fornødne kompetencer til at varetage opgaven – heldigvis har nogle kommuner købt UU til at varetage undervisningen, men slet ikke alle.

Reformerne på erhvervsskole- og gymnasieområdet – og de mulige konsekvenser

Målsætningen om at få flere unge til at vælge erhvervsuddannelse fremfor gymnasiet er stadig i fokus. Et Cefu-projekt, "Fremtidens valg og Vejledning", viser i midtvejsevalueringen, at det er 20-40 % af de unge, der kan flyttes med vejledning i forhold til valg af uddannelse. Det peger på, at UU-vejledningen også skal kunne/have mulighed for/få ressourcer til at give individuel vejledning til denne gruppe.

Det hænger umiddelbart ikke sammen med, at vejlederne skal koncentrere sig mest om de førnævnte 20 %. Forældrene er væsentlige medspillere i forhold til de resterende 80 %, men de har ikke det fornødne overblik og viden om uddannelsesmuligheder og arbejdsmarked til at klare den opgave. Det kan også frygtes, at der vil opstå en ny "rest"-gruppe, på grund af de skærpede adgangskrav.

Lige nu er lovforslaget vedr. gymnasireformen, herunder adgangskravene, ude i høring, og vi skal også sende høringssvar til ministeriet. Vores bekymring for konsekvenserne af de bebudede adgangskrav har vi allerede formuleret i en fælles udtalelse fra DVF og UUVF. Heri skrev vi:

"Skærpelsen og indførelsen af adgangskrav har som formål at gøre det sværere at komme ind på de gymnasiale uddannelser. Samtidig skal de unge have andre og ligeværdige tilbud. Det betyder også, at de tiltag, der eksisterer for de ikke-uddannelsesparate i 9. klasse bør udvides til også at omfatte de uddannelsesparate, bl.a. gennem brobygning for alle i 9. klasse uanset parathed-status. Og det betyder, at emnet Uddannelse og Job i grundskolen skal kvalificeres og opprioriteres.

Vejledningen fra Ungdommens Uddannelsesvejledning får med reformen en central placering. Det er den, der kan udfordre og støtte de unge i deres uddannelsesvalg. Hvis der ikke tilføres øgede ressourcer hertil, er vi alvorligt bekymrede for, at andelen af unge, der bliver erklæret ikke-uddannelsesparate, og unge, som ikke får en ungdomsuddannelse, vil stige."

Evalueringsinstituttet har i øvrigt annonceret, at de nu påbegynder en ny flerårig undersøgelse af unges uddannelsesvalg, hvor man følger en hel årgang 8. klasseelever fire år frem. Man kan læse om undersøgelsen på EVAs hjemmeside: [Unge vej til ungdomsuddannelse](#).

Trepartsforhandlinger gav flere praktikpladser og brobygning til alle i 9. klasse
I august blev regeringen og arbejdsmarkedets parter enige om en aftale, som bl.a. førte til at arbejdsgiverne bliver forpligtet på at oprette 8.000-10.000 flere praktikpladser, for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

Heri landede også en aftale om, at alle 9. klasses-elever skal tilbydes brobygning, og derved skal brobygningen ikke kun forbeholdes de elever, som var vurderet ikke-uddannelsesparat i 8. klasse. Der sker også en fremrykning af erhvervspraktikken i folkeskolen, så den kan tilbydes 6. og 7. klasses elever. På EMU.dk vil der komme til at ligge inspirations- og vejledningsmateriale som målrettes skoler og UU, og som kan støtte samarbejde mellem virksomheder og erhvervsuddannelsesinstitutioner.

Der skal også ske en dimensionering af erhvervsuddannelserne, således at der kommer en positivliste over de jobs, hvor der er mangel på arbejdskraft, så antallet af uddannelsesudbud øges. Her er UU til tænkt en rolle i vejledningsindsatsen.

Vi venter stadig på en ny vejledningsreform

Der er i flere år blevet talt om ønsker om og muligheder for en ny vejledningsreform til afløsning af den, der trådte i kraft i 2004, og UU Danmark har været ude med forslag til en reform, dog en begrænset én, dvs. en reform kun rettet mod børn og unge, og der er ikke sket noget siden – ikke officielt i hvert fald. Vi har i fællesskab med Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening holdt et dialogmøde med lederne i UU Danmark, Studievalg og eVejledning om ønsker til en fremtidig ordning eller strukturering af vejledningen. Det var et uforpligtende og konstruktivt møde, men det er nok fair at sige, at parternes forestillinger lå ret langt fra hinanden.

Danmarks Vejlederforening har gennem flere år foreslået, at vi får en ny vejledningsreform – en reform der skal omfatte voksenvejledningen. Det ser vi som en nødvendighed, hvis befolkningens kvalifikationer skal øges. En vejledningsreform skal kunne samle og give overblik over de muligheder, voksne har for at få vejledning. En reform, det gerne skulle afløse den uoverskuelige og opsplittede vejledningsverden, der møder voksne med et vejledningsbehov (se bl.a. den ”Oversigt over uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning for voksne”, som er udarbejdet her i 2016). Mange er enige om, at det er tiltrængt, men der er mange modstridende interesser i feltet, og der sker ikke noget.

Nye udvalg og ekspertgrupper om ungdomsuddannelser i ministerielt regi

I det tidlige forår nedsatte Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling *”Ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse”*, som skal komme med anbefalinger til en sanering af alle de foranstaltninger, der gennem årene er iværksat mellem grundskole og ungdomsuddannelse for at få flere til at gå i gang med og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der blev så nedsat en referencegruppe for ekspertgruppen, hvor DVF er repræsenteret. Referencegruppen skal på baggrund af medlemmernes detailviden give input til ekspertgruppen. Som led i ekspertgruppens arbejde blev der i går holdt en høring på Christiansborg om 95 %-målsætningen.

Der er i sommeren i år etableret et ”*Udvalg for ligestilling på dagtilbuds- og uddannelsesområdet*”, hvor DVF også deltager, dels i fællesmøder, dels i én af arbejdsgrupperne, den om ligestilling på vejledningsområdet. Også her skal arbejdet munde ud i anbefalinger til, hvordan der kan skabes større ligestilling i uddannelserne og på arbejdsmarkedet, dvs. mindre kønsskævhed, som Danmark desværre er nærmest førende i.

Og endelig er DVF inviteret med i en nedsat ”*Følgegruppe for Brug for alle unges vejledningsindsats*”, hvor der afholdes en lang række møder i den treårige periode, som de tre indsats, der iværksættes på UU-området, skal løbe over. Baggrunden er, at der i satspuljeaftalen for 2015 er bevilliget 28 mio. til at understøtte Ungdommens Uddannelsesvejledning i arbejdet med at få en større andel af de ikke-uddannelsesparate unge til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Også de to sidstnævnte arbejdsgrupper ligger i regi af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, så vi kan kun være tilfredse med, at vi tænkes med, hver gang ministeriet nedsætter udvalg og grupper, der skal komme med anbefalinger til uddannelses- og vejledningstiltag.

Om DVF's daglige arbejde:

Konkretisering af DVFs formål

Ved DVFs årlige 24-timers seminar i april 2015 påbegyndte bestyrelsen en konkretisering af foreningens formål. Et arbejde, som blev færdigt her i foråret 2016. Formålet har været at vise, hvilke konkrete initiativer, vi tager, og hvilke aktiviteter vi iværksætter, for at opfylde DVFs formål. Arbejdet har skærpet fokus i bestyrelsens arbejde, styrket sammenholdet, og det giver de enkelte bestyrelsesmedlemmer en bedre baggrund, når de skal udtale sig på DVFs vegne. Konkretiseringen af formålene ligger nu på vores hjemmeside.

Repræsentation og samarbejde med eksterne interessenter

Vi holder fortsat løbende møder med vores mange eksterne interessenter. Det kræver tid for de enkelte bestyrelsesmedlemmer at deltage i møderne, men det er en tid, der er givet godt ud. Vi kan gøre vores indflydelse gældende gennem dette eksterne arbejde.

Vi er for eksempel repræsenteret i et forum med Danmarks Lærerforening, Landsforeningen for 10. klasse-skoler og UU Danmark.

Bestyrelsen er også repræsenteret i Det Kriminalpræventive Råd og i Efterskoleforeningen, for at nævne et par stykker. Vi er også repræsenteret i *Det Nationale Dialogforum for Uddannelses- og Erhvervsvejledning*, et forum, som den nye regering har bibeholdt.

Medier

Foreningens formål er som bekendt at sætte karriere-, uddannelses- og erhvervsvejledning på den politiske dagsorden. Danmarks Vejlederforening er i den heldige situation, at medierne nu kender os. Det har været et benarbejde at nå dertil, men det har lønnet sig, for de henvender sig jævnligt for at få en udtalelse eller et interview.

Vi udgiver fagbladet VEJLEDEREN – et professionelt blad, som er med til at sætte vejledningspraksisser og -politikker til debat. Vi har et bladudvalg som sparringspartner til redaktøren, og så er de mange frivillige skribenter, der er med til at gøre VEJLEDEREN spændende at læse.

Vi har fået vores hjemmeside opgraderet, så den nu er meget mere overskuelig og spændende at læse og slå op i. Der kan medlemmerne finde vores aktivitetskalender, referater fra vores møder, politiske udtalelser, høringssvar, og som noget helt nyt: ældre numre af VEJLEDEREN, dvs. 2013, 2014 og halvdelen af 2015-numrene. Det har vi gjort som en service overfor f.eks. vejlederstuderende, der gerne vil trække på artiklerne i bladet.

DVF er også på LinkedIn og Twitter, igen for den måde at gøre vores arbejde synligt.

Samarbejdet med UUVF, Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening

Danmarks Vejlederforening ønsker at samle vejledere og vejledningsinteresserede på tværs af institutioner og lokale interesser. Vi vil gerne på et tidspunkt samle de to foreninger i én forening, og det har vi, som vi redegjorde for på sidste generalforsamling, drøftet med UUVF, og vi har indledt et samarbejde med dem.

I det forløbne år har vi bl.a. holdt et fælles bestyrelsesmøde, og det vil vi fortsætte med en gang årligt. Formand og næstformand fra de to foreninger har også holdt møder sammen, og vi har skrevet flere indlæg til dagspressen og vores hjemmesider sammen. Vi har med andre ord en god kontakt til den anden forening, som forhåbentlig kan lede til en fremtidig sammenlægning.

Vi synes, der er mange gode argumenter for at have én vejlederforening i et så lille land som Danmark. Blandt andet at vi samlet vil få større gennemslagskraft og indflydelse i forhold til politikken og lovgivningen på vejledningsområdet.

Nordisk samarbejde

Danmarks Vejlederforening er medlem af den nordiske vejlederforening, NFSY eller NFUE, sammen med vejlederforeninger i Finland, Sverige, Norge, Island, Færøerne

og Grønland. Finland har formandskabet i en treårig periode, som slutter til sommer, derefter er det Island. Der bliver holdt to møder om året, senest i april og igen i oktober. Jeg repræsenterer vores forening i samarbejdet, og møderne har to hovedemner: dels orientering om vejledningspolitikken og -situationen i landene, dels drøftelse af, om vi har fælles dagsordener, vi kan arbejde på i fællesskab. Det er frugtbart for vores forening at have disse kontakter. Danmark er repræsenteret i NFUE ved de to vejlederforeninger, både DVF og UUVF, Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening.

Formandsskift

På vores generalforsamling sidste år, i 2015, valgte vi ny formand for foreningen, Charlotte Knagh Trojahn, som er vejleder på Københavns Universitet, og som har været meget aktiv i foreningen SKUD, universitetsvejledernes forening, som blev en sektion under DVF. Her i sommer, i juni 2016, gik Charlotte på barselsorlov, og jeg blev som næstformand konstitueret som formand frem til januar 2017, hvor Charlotte kommer tilbage.

Carla Tønder Jessing

Konstitueret formand
Danmarks Vejlederforening